

De sociale impact van gaswinning in Groningen

Stand van zaken, meting juni
2018

Samenvatting

Samenvatting

Gronings Perspectief onderzoekt de gezondheid, de ervaren veiligheid en het toekomstperspectief van bewoners in alle Groningse gemeenten. Sinds de afronding van de eerste fase van dit onderzoek is er één reguliere meting uitgezet onder het panel, namelijk in juni/juli 2018. In dit rapport komen de resultaten van deze meting aan de orde. Ook gaan we in op de veranderingen in de tijd, door de bevindingen te vergelijken met eerdere metingen. De resultaten die daarbij het meest in het oog springen:

- De beving van Zeerijp (januari 2018) was een aanslag op vertrouwen en welzijn. In het half jaar na Zeerijp is er sprake van gedeeltelijk herstel en gedeeltelijk blijvende achterstand.
- Er is weinig vertrouwen in de maatregelen die de regering tot en met juni 2018 heeft aangekondigd. Er zijn met name twijfels over de goede bedoelingen van de Rijksoverheid.
- Bewoners met meervoudige schade komen steeds verder op achterstand. De gezondheidsklachten zijn sinds de eerste meting van Gronings Perspectief in 2016 onverminderd hoog, terwijl hun hoop op een oplossing daalt.

Hieronder worden deze resultaten nader toegelicht.

Vertrouwen

- Ten opzichte van de eerste keer dat vertrouwen is gemeten (november 2016) is vlak na de beving van Zeerijp (januari 2018) sprake van een daling van het vertrouwen. Enkele maanden later, in juni 2018, is het vertrouwen in de meeste gevallen weer iets hersteld.
- Het vertrouwen in instanties als de NAM en het CVW is tussen januari 2018 en juni 2018 veel minder hersteld.
- Mensen met meervoudige schade hebben over de gehele linie minder vertrouwen in instanties dan mensen met één keer of zonder schade.
- Het vertrouwen in de overheidsmaatregelen die in de eerste helft van 2018 zijn aangekondigd is gering¹: 65% van de respondenten heeft weinig of geen vertrouwen in deze maatregelen.
- Een belangrijke reden voor het gebrek aan vertrouwen in de maatregelen is dat het vertrouwen in de overheid beperkt is. Men heeft weinig vertrouwen in de keuzes

¹ De respondenten is gevraagd naar hun vertrouwen in de volgende drie maatregelen: het besluit van het Kabinet dat de gaswinning teruggedraaid gaat worden, een aangepast versterkingsbeleid en een nieuw schadeprotocol

van de overheid, de achterliggende motieven en het daadwerkelijk nakomen van beloften. Ook merkt een deel van de respondenten op dat ze er weinig vertrouwen in hebben dat met de voorgenomen maatregelen de kans op aardbevingen afneemt.

Veiligheid en risicoperceptie

- De meting die wij direct na de beving van Zeerijp afnamen (januari 2018) laat een toename zien in het waargenomen risico. Sindsdien neemt het waargenomen risico weer licht af, maar niet tot het niveau van vóór Zeerijp.
- Ervaren veiligheid is een paar maanden na de beving bij Zeerijp (juni 2018) lager dan een paar maanden voor de beving (november 2018). Dit is met name zo bij respondenten met meervoudige schade.
- Respondenten met meervoudige schade voelen zich veel minder veilig dan respondenten zonder schade en dan respondenten met enkelvoudige schade.
- 85% van de respondenten geeft aan dat de maatregelen die de overheid in de eerste helft van 2018 aankondigde hun gevoel van veiligheid niet veranderen. Een klein deel (circa 9%) voelt zich door de maatregelen onveiliger en een klein deel voelt zich door de maatregelen veiliger (6%).
- Als toelichting hierop merken sommige respondenten op dat ze zich niet onveilig voelen. De andere respondenten geven aan dat de maatregelen hun veiligheidsgevoel niet verbeteren hetzij omdat ze twijfelen dat het beloofde beleid uitgevoerd wordt, hetzij omdat ze twijfelen aan de goede bedoelingen van de overheid. Veel respondenten geven aan dat de kans op bevingen de komende tijd ongewijzigd blijft. De maatregelen van de overheid stuiten dus op veel argwaan.

Sociale verbondenheid en emoties

- Zowel bij mensen zonder schade als bij mensen met enkelvoudige of meervoudige schade stijgt de sociale verbondenheid met buurtgenoten tussen januari 2015 en juni 2018.
- Mensen met meervoudige schade rapporteren minder hoop, meer boosheid, meer machteloosheid en minder gevoel van controle dan respondenten met enkelvoudige schade of zonder schade.
- Gevoelens van hoop nemen in de loop der tijd af, met name bij mensen met meervoudige schade. Gevoelens van boosheid nemen met name bij deze groep toe.
- Er zijn flinke schommelingen in het gemiddelde niveau van boosheid in de periode februari 2016 - juni 2018. Er is geen enkele aanwijzing dat deze schommelingen in boosheid verband houden met de hoeveelheid aandacht voor het thema gaswinning op sociale media. Er is dus vooralsnog *geen aanwijzing* dat bewoners bozer zijn als er veel maatschappelijke reuring is over gaswinning.

Gezondheid

- Mensen met meervoudige schade hebben gemiddeld een beduidend minder goede geestelijke gezondheid dan mensen met enkelvoudige schade en mensen zonder schade. Ook rapporteren ze meer stressgerelateerde gezondheidsklachten.
- Er is bij mensen met meervoudige schade sprake van een toename van stressgerelateerde gezondheidsklachten in de periode tussen februari 2016 en juni 2018.
- Het oordeel van *alle* respondenten over hun ervaren gezondheid schommelt licht van meting tot meting. Wij hebben hier geen verklaring voor, maar er zou bijvoorbeeld een invloed van seizoenen of van andere externe factoren kunnen zijn. Na een lichte daling tussen februari 2016 en november 2017 zien we in de eerste helft van 2018 een lichte stijging. Ondanks deze stijging ervaren mensen met meervoudige schade hun gezondheid als slechter dan mensen zonder schade of met enkelvoudige schade. De achterstand van de groep met meervoudige schade wordt met de tijd iets groter.